

Ingen fördragsamhet

SOCIAL DUMPING ÄR sedan ett år såväl möjlig som påbjuden i Europeiska unionen. Detta genom en rad antifackliga beslut i EG-domstolen. Den 11 december 2007 fattade den beslut i Vikingmålet. Finska Viking Line ville utflagga fartyget Rosella till Estland, men finska Sjömansförbundet motsatte sig detta. Företaget hänvisade till EU-fördraget och hävdade att fackliga stridsåtgärder inte får inskränka den fria rörligheten. Facket hävdade att konflikträtten också är en grundläggande rättighet – men EG-domstolen prioriterade rörligheten högre. Stridsåtgärder riktade mot ett företags fria rörlighet och EU:s regler om icke-diskriminering blev otillåtna.

Bara en vecka senare – den 18 december – kom den ökända Lavaldomen som helt omtolkade EU:s utstationeringsdirektiv. Från att ha setts som ett stöd för likabehandlingsprincipen – att samma villkor gäller för alla anställda i ett land oavsett ursprung – visade sig direktivet nu bara omfatta en ”kärna” av villkor, som minimilöner. Fackföreningar förbjöds att vidta stridsåtgärder för mer än minimivillkor, vilket ju kompliceras av att den svenska modellen bygger ju på partsuppörelser, inte lagstiftning om minimilöner.

YTTERLIGARE ETT DRÅPSLAG kom den 3 april i år. Den tyska delstaten Niedersachsen hade rivit upp ett kontrakt med ett polskt företag som betalade sina arbetare halva kollektivavtalslönen. Trots att tysk lag ger delstaterna rätt att kräva avtalsenliga löner i upphandlingar följde EG-domstolen i Rüffertmålet logiken från Viking och Laval och betraktade delstatens agerande som ett brott mot fri rörlighet och icke-diskriminering. Den 19 juni avfattades även en dom mot staten Luxemburg. Dess lagstadgade krav på utländska företag med arbetskraft i landet går utöver kärnan i utstationeringsdirektivet och måste därför ändras, alltså försämrats.

Med andra ord är det inte bara den svenska

modellen som hotas av EG-domstolens antifackliga radikalism. Såväl fackföreningars som myndigheters möjligheter att motverka social dumping har undergrävts i hela EU. Endast genom att förändra EU-lagarna – förtydliga likabehandlingsprincipen och skärpa strejkrätten – kan de fackliga rättigheterna återvinnas. Om inte det kan uppnås bör åtminstone Sverige begära ett nationellt undantag som garanterar den svenska modellen.

Som påpekats av bland annat vänsterpartiet och LO har Sverige ännu inte ratificerat Lissabonfördraget, vilket ger riksdagen en unik möjlighet att sätta press på EU att förbjuda social dumping eller åtminstone förhandla fram ett svenskt undantag. Ändå kommer de borgerliga partierna och de flesta socialdemokraterna att rösta för en ratificering den 20 november. Det är ett historiskt svek som kommer att stå europeiska arbetare dyrt.

MEN RATIFICERINGEN hade knappast varit möjligt om inte LO-ledningen backat upp den socialdemokratiska riksdagsgruppen. Trots att LO-kongressen ville skjuta upp ratificeringen tills efter att Lavalutredningen presenteras den 15 december, är det bara enskilda förbund och LO-distrikt som nu uppmanar riksdagen att rösta nej. Redan för flera veckor sedan sade bland annat LO-distriktet i Stockholm att de skulle demonstrera utanför riksdagen i protest mot ratificeringen.

Men i ett sorgligt maktpolitiskt spel typiskt för LO blir det ingenting av den protesten. I stället står LO som arrangör för en manifestation den 18 november – två dagar innan ratificeringen – under parollen ”Stoppa angreppen på löntagarna”. Wanja Lundby-Wedin håller tal, Svensk Pop står för musiken, kaffe och mackor serveras.

Men i upploppet till manifestationen står inte ett ord om Lissabonfördraget.

RW

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Ingå bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

SOME RIGHTS RESERVED

Ur veckotidningen Arbetaren nr. 46 2008